

Bruselj, 1.4.2025
COM(2025) 144 final

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**o vmesni oceni Evropske solidarnostne enote za obdobje 2021–2027 in končni oceni
Evropske solidarnostne enote za obdobje 2018–2020**

{SWD(2025) 75 final}

Kazalo

1.	UVOD IN POVZETEK KLJUČNIH UGOTOVITEV	2
2.	NAMEN POROČILA O OCENI	2
3.	IZVAJANJE	3
	Program Evropska solidarnostna enota za obdobje 2018–2020	3
	Program Evropska solidarnostna enota za obdobje 2021–2027	3
4.	GLAVNI REZULTATI OCENE	4
4.1	Ustreznost, skladnost, uspešnost in učinkovitost – v kolikšni meri je bila Evropska solidarnostna enota uspešna?	4
4.2	Dodana vrednost EU – kaj se je z Evropsko solidarnostno enoto doseglo doslej in za koga? 10	
5.	PRIPOROČILA.....	12
6.	NADALJNI UKREPI	14

1. UVOD IN POVZETEK KLJUČNIH UGOTOVITEV

Evropska solidarnostna enota je program EU, ki mladim daje priložnost za pomoč pri prizadevanjih za bolj vključujočo družbo, podpiranju ranljivih oseb in odzivanju na družbene izzive.

Evropska solidarnostna enota, ki se je začela izvajati decembra 2016, je od oktobra 2018 samostojen program, ki ga financira EU¹. S sredstvi iz programa se od leta 2022 financirajo tudi projekti prostovoljstva, s katerimi se podpirajo operacije humanitarne pomoči po vsem svetu.

V zadevnih ocenah je bilo ugotovljeno, da se z Evropsko solidarnostno enoto obravnavajo ključne potrebe evropske družbe, zlasti glede spodbujanja sodelovanja v demokratičnem življenju ter vključevanja in raznolikosti. Program krepi občutek skupnosti, oživlja lokalne pobude in spodbuja širšo globalno perspektivo. S sodelovanjem se izboljšajo osebne, poklicne in študijske spretnosti ter družbena ozaveščenost in državljanska zavest. Program vključuje mlade, ki se spoprijemajo z najrazličnejšimi izzivi, z njim pa se ustvarjajo vseevropske mreže, ki vodijo k dolgoročnim partnerstvom in odnosom. Stopnja zadovoljstva posameznih udeležencev s programom je visoka, sodelujoče organizacije pa lahko obogatijo svoje poklicne spretnosti in izboljšajo svojo organizacijsko uspešnost.

Glavne ugotovitve ocene je mogoče povzeti, kot sledi:

- Evropska solidarnostna enota se učinkovito odziva na spreminjajoče se potrebe evropske družbe, saj spodbuja socialno kohezijo ter razvoj in vključevanje posameznikov;
- program koristi posameznikom, organizacijam in skupnostim. Udeleženci osebno in poklicno rastejo, zato je državljanskega udejstvovanja več. Organizacijam koristijo boljše prakse vodenja projektov in vključevanja, v skupnostih pa se poveča socialna kohezija in izboljša medkulturno razumevanje;
- program je dobro usklajen s prednostnimi nalogami Komisije glede demokratične udeležbe, vključevanja, raznolikosti in okoljske trajnostnosti;
- kljub izjemni učinkovitosti programa je njegovo financiranje zaradi inflacije in podpore udeležencem z manj priložnostmi omejeno, kar kaže na potrebo po boljši uskladitvi proračuna z ambicijami programa.

2. NAMEN POROČILA O OCENI

Evropska komisija je v skladu s členom 21(2) Uredbe (EU) 2021/888 (v nadaljnjem besedilu: Uredba) opravila vmesno oceno sedanjega programa Evropska solidarnostna enota in končno oceno programa Evropska solidarnostna enota za obdobje 2018–2020. Ta ocena je bila podprta z zunanjo študijo, posvetovanji in ugotovitvami iz poročil, ki so jih predložile države članice in tretje države, pridružene programu (v navedenih poročilih sta opisana izvajanje in učinek programa). V ocenah so bile ovrednotene uspešnost, učinkovitost, ustreznost, skladnost in dodana vrednost programa.

¹ Uredba (EU) 2018/1475 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 o določitvi pravnega okvira evropske solidarnostne enote.

Z oceno je bilo potrjeno, da je v skladu s političnimi prednostnimi nalogami Komisije za obdobje 2019–2024, ki vključujejo demokratično udeležbo, raznolikost, vključevanje in trajnostnost, program, ki ponuja priložnosti za prostovoljstvo, še naprej pomemben. Opredeljena so bila tudi nekatera področja, ki jih je treba izboljšati, kar vključuje: (i) izboljšanje prepoznavanja ljudi z manj priložnostmi, da jih bo lažje vključiti v program, (ii) boljše usklajevanje financiranja programa z njegovimi cilji, (iii) izboljšanje orodij IT in orodij za spremljanje ter (iv) podrobnejše pojasnilo sporočila o namenu sklopa humanitarne pomoči. V tem poročilu so predstavljeni glavne ugotovitve ocene in predlagana priporočila. Priloženi delovni dokument služb Komisije vsebuje podrobnosti o ugotovitvah, posvetovanjih in metodologiji.

Komisija bo v skladu z Uredbo vmesno in končno oceno poslala Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

3. IZVAJANJE

Program Evropska solidarnostna enota za obdobje 2018–2020

Proračun programa Evropska solidarnostna enota za obdobje 2018–2020 je znašal 375,6 milijona EUR, namenjen pa je bil prostovoljstvu, solidarnostnim projektom, pripravništvom in zaposlitvam za mlade. V okviru programa so bile do konca leta 2020 ustvarjene priložnosti za več kot 35 000 mladih. V programu so bile obravnavane horizontalne prednostne naloge, kot so vključevanje in podnebne spremembe, ter podprti projekti, ki vključujejo mlade.

Rezultati Evropske solidarnostne enote za obdobje 2018–2020

OPIS	2018		2019		2020	
	Načrtovano	Realizirano	Načrtovano	Realizirano	Načrtovano	Realizirano
Skupno št. udeležencev	17 000	4 412	34 700	16 709	40 300	22 346
Projekti prostovoljstva, udeleženci	8 400	2 694	24 600	11 735	28 900	14 009
Solidarnostni projekti, udeleženci	5 400	1 057	6 200	4 447	7 300	7 196
Projekti za pripravništva in zaposlitve, udeleženci	3 200	139	3 900	208	4 100	503
Skupinsko prostovoljstvo na prednostnih področjih, udeleženci	—	522	—	319	—	638
Udeleženci z manj priložnostmi	25 %	35 %	25 %	42 %	25 %	42 %

Program Evropska solidarnostna enota za obdobje 2021–2027

Evropska solidarnostna enota je v obdobju 2021–2027, povezanem s sedanjim večletnim finančnim okvirom (VFO), še bolj osredotočena na prostovoljstvo, predlagano pa je prostovoljstvo na področju humanitarne pomoči v tretjih državah. Izvajanje programa s proračunom v višini 1 009 milijonov EUR se je med letoma 2021 in 2022 zaradi poznega

sprejetja Uredbe maja 2021 in posledic pandemije COVID-19 zavleklo. Zato so bili cilji glede smotrnosti, določeni v izjavi o smotrnosti programa², leta 2023 prilagojeni, in sicer z 270 000 na 185 000 udeležencev. Program temelji na dosežkih predhodnika v prvih letih izvajanja in pobudi Prostovoljci EU za humanitarno pomoč.

Prvo leto zadnjega večletnega finančnega okvira je bilo zahtevno in zapleteno. Poleg poznega sprejetja uredbe o programu in njegovega delovnega programa ter pandemije COVID-19 so se v letu 2022 pojavili nepričakovani in izjemni izzivi zaradi vojne agresije Rusije proti Ukrajini in vpliva naraščajoče inflacije. V okviru programa so bili hitro sprejeti ukrepi za prožnost, da bi lahko dele dejavnosti iz projektov prostovoljno preusmerili v zagotavljanje kratkoročne podpore Ukrajini in njenemu prebivalstvu. Inflacija se je obvladovala tudi s prilagoditvijo cen na enoto.

Rezultati Evropske solidarnostne enote za obdobje 2021–2023

OPIS	2021		2022		2023	
	Načrtovano	Realizirano	Načrtovano	Realizirano	Načrtovano	Realizirano
Skupno št. udeležencev	25 000	18 112	27 223	25 147	25 606	20 403
Solidarnostni projekti, udeleženci	9 000	5 164	9 700	7 418	9 100	3 813
Projekti prostovoljstva, udeleženci	15 000	11 648	16 200	16 016	15 200	14 404
Skupinsko prostovoljstvo na prednostnih področjih, udeleženci	1 000	1 300	1 000	1 384	1 000	1 837
Prostovoljstvo na področju humanitarne pomoči, udeleženci	0	0	323	329	306	349
Udeleženci z manj priložnostmi	34 %	35 %	30 %	35 %	30 %	40 %
Organizacije, ki so prejele znak kakovosti za prostovoljstvo na področju solidarnostnih aktivnosti	2 000	2 178	2 100	504	390	258
Organizacije, ki so prejele znak kakovosti za prostovoljstvo na področju humanitarne pomoči	—	100	100	40	40	30

4. GLAVNI REZULTATI OCENE

Na podlagi **smernic Komisije za boljše pravno urejanje**³ ocena temelji na dokazih iz zunanje študije. Zajeti sta bili obdobji 2018–2020 iz prejšnjega programa in 2021–2023 iz sedanjega. **Ocena je bila na splošno pozitivna** glede na vsa merila za ocenjevanje in podpira nadaljnje izvajanje programa Evropska solidarnostna enota.

4.1 Ustreznost, skladnost, uspešnost in učinkovitost – v kolikšni meri je bila Evropska solidarnostna enota uspešna?

Ustreznost

Evropska solidarnostna enota je zelo pomembna za obravnavo spreminjajočih se potreb evropske družbe. S programom se spodbujajo raznolike priložnosti za prostovoljstvo, ki so

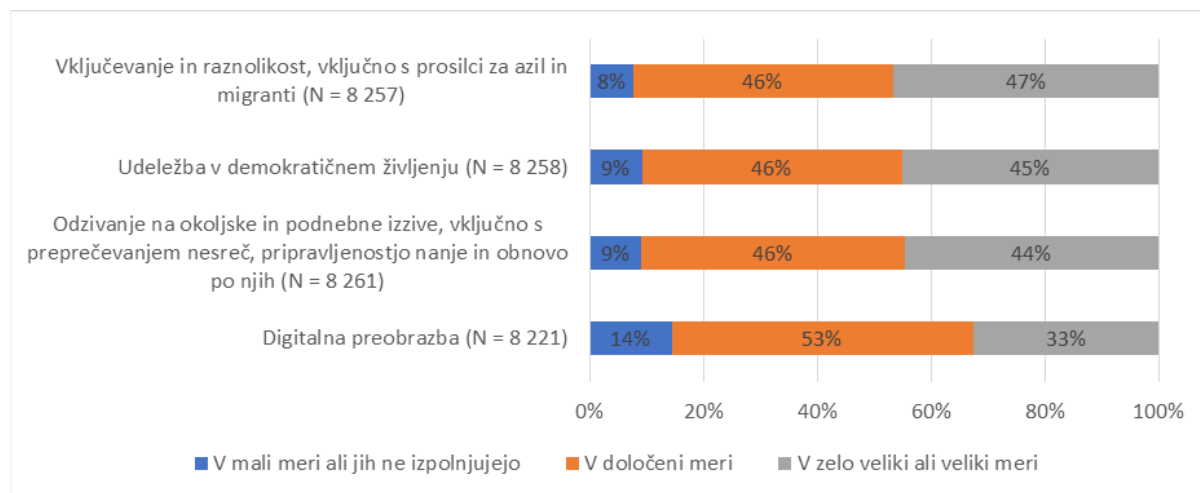
² EU (2024), Smotrnost Evropske solidarnostne enote, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/programme-performance-statements/european-solidarity-corps-performance_en#mff-2014-2020--european-solidarity-corps.

³ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_sl.

usklajene s političnimi prednostnimi nalogami Komisije za obdobje 2019–2024, kot so demokratična udeležba, vključevanje, raznolikost in trajnost.

Program izkazuje tudi trdno zavezanost prilagajanju prednostnih nalog izpolnjevanju nujnih družbenih potreb, kot je razvidno iz hitrega odziva na pandemijo COVID-19 in druge krize. Vendar bi bilo zagotavljanje uravnotežene geografske porazdelitve udeležencev in povečanje vključenosti mladih z manj priložnostmi mogoče še izboljšati.

Ustreznost horizontalnih prednostnih nalog Evropske solidarnostne enote po mnenju udeležencev

Vir: anketa med posameznimi udeleženci. Vprašanje 102 „Evropska solidarnostna enota ima več prednostnih nalog. V kolikšni meri po vašem mnenju izpolnjujejo potrebe in pričakovanja družbe?“

Ustreznost

Splošne ugotovitve

- Cilji in prednostne naloge Evropske solidarnostne enote so pomembni za spodbujanje socialne kohezije in individualnega razvoja mladih;
- program je zaradi svojih različnih oblik in tem zelo primeren za zadovoljevanje lokalnih družbenih potreb, saj omogoča prilagojene projekte.

Ugotovitve o programu za obdobje 2021–2027

- Izkazalo se je, da se lahko Evropska solidarnostna enota prilagodi tako, da izpolnjuje nove družbene potrebe, kot so odpravljanje posledic pogostejših in hujših nevarnosti, povezanih s podnebjem, ter drugih nesreč;
- njeno ustreznost dokazuje visoka stopnja zadovoljstva med posameznimi udeleženci;
- obravnava ključne potrebe evropske družbe, zlasti pri spodbujanju udeležbe v demokratičnem življenju, vključevanja in raznolikosti;
- s programom bi se lahko bolje zadovoljevale potrebe udeležencev iz različnih okolij ali v posebnih okoliščinah (kot je življenje z invalidnostjo), in sicer z izboljšanjem prepoznavanja mladih z manj priložnostmi in ciljne podpore zanje.

Skladnost

Evropska solidarnostna enota se je izkazala za izrazito notranje in zunanje skladno (ali dosledno) s strateškimi prednostnimi nalogami EU, zlasti v zvezi z udejstvovanjem mladih in vključevanjem drugih pobud politike EU.

Program dopolnjuje programe EU, kot je program Erasmus+, vendar so dejanske sinergije nekoliko omejene, kar kaže, da so potrebna bolj strukturirana prizadevanja. Morebitna vključitev Evropske solidarnostne enote v program Erasmus+ bi lahko pomenila priložnosti in izzive. Z vključevanjem bi se lahko povečali upravna učinkovitost in prilagodljivost virov, vendar obstajajo pomisleki, da bi se lahko izgubila edinstvena osredotočenost Evropske solidarnostne enote na prostovoljstvo in solidarnost, kar bi lahko oslabilo njene temeljne vrednote in učinek.

Evropska solidarnostna enota je navzven dobro usklajena z drugimi pobudami politike EU, zlasti tistimi, katerih cilj je izboljšati udeležbo mladih in demokratično udejstvovanje. Koristi te uskladitve bi se lahko še povečale z vzpostavitvijo strukturiranega sodelovanja od začetka naslednjega programa. Poleg tega bi lahko bil program glede na poklicne koristi za ranljive mlade bolje povezan s pobudami EU za zaposlovanje mladih.

Skladnost

Ugotovitve o programu za obdobje 2018–2020

- Program je dopolnjeval politike EU in služil kot enotna vstopna točka za

solidarnostne aktivnosti;

- na splošno je dopolnjeval druge programe EU, zlasti program Erasmus+;
- poklicni sklop ni izstopal kot alternativa drugim dejavnostim, zaradi česar je bilo njegovo dopolnjevanje preostalega dela programa omejeno;
- Program se je od drugih programov razlikoval po tem, da je ponujal dejavnosti v državi in skupinske projekte.

Ugotovitve o programu za obdobje 2021–2027

- Med vrstami ukrepov, ki jih neposredno upravlja Komisija, posredno pa nacionalne agencije, niso bile zaznane posebne nedoslednosti;
- z racionalizacijo prostovoljskih dejavnosti v okviru Evropske solidarnostne enote se je izboljšala skladnost programa;
- čeprav se vključitev programa v program Erasmus+ morda zdi stroškovno učinkovita, bi se lahko zaradi nje povečale ovire za sodelovanje ter oslabili izrazita osredotočenost, ciljni doseg in učinek programa;
- program močno dopolnjuje akcijski načrt za mlade v zunanjem delovanju EU za obdobje 2022–2027 in širše strateške prednostne naloge Komisije za obdobje 2019–2024;
- program na splošno dopolnjuje druge programe EU, zlasti programa Erasmus+ in Obzorje Evropa, lahko pa bi se razvile dodatne sinergije.

Uspešnost

Evropska solidarnostna enota krepi socialno kohezijo in medkulturno razumevanje ter rešuje lokalne izzive, zlasti na območjih, kjer je lokalnega prostovoljstva vse manj. Program uspešno spodbuja udejstvovanje skupnosti, razvoj vodstvenih sposobnosti in sodelovalne organizacijske mreže. Sodelovanje mednarodnih prostovoljcev je bilo ključnega pomena na oddaljenih ali socialno-ekonomsko prikrajšanih območjih, vendar so se v okviru programa pri prilagajanju posebnim potrebam teh območij pojavljali nekateri organizacijski izzivi. Ključni vplivi na skupnost vključujejo:

- obvladovanje lokalnih izzivov z zapolnjevanjem vrzeli pri prostovoljstvu in izboljšanjem kakovosti življenja, zlasti na podeželskih in socialno-ekonomsko prikrajšanih območjih. Sodelovanje mednarodnih prostovoljcev je bilo v teh regijah ključnega pomena, saj so spodbujali duh skupnosti in obravnavali posebne lokalne potrebe;
- izboljšanje razvoja skupnosti s krepitvijo socialne kohezije in medkulturnega razumevanja v skupnostih; vendar so se v okviru programa pojavljali izzivi na oddaljenih območjih.

Program dosledno dosega cilje glede udeležencev z manj priložnostmi⁴ (34 % leta 2021 in 30 % vsako leto od leta 2022). Vendar je zaradi sedanje metode njihovega prepoznavanja težko oceniti rezultate programa na tem področju.

Zanimanje za sklop humanitarne pomoči se je v primerjavi s pobudo Prostovoljci EU za humanitarno pomoč znatno povečalo. Do maja 2023 je bilo prejetih več kot 42 000 prijav interesa, kar kaže na uspešen začetek z veliko prepoznavnostjo. Do konca leta 2023 je bilo skupaj vloženih skoraj 104 000 prijav interesa, kar močno presega prvotni cilj 1 955 napotitev v celotnem programskem obdobju 2021–2027. To kaže, da sedanji proračun sklopa ne zadostuje za zadovoljitev tega velikega povpraševanja.

Uspešnost

Splošne ugotovitve

- Organizacije priznavajo, da so izboljšale spretnosti načrtovanja in izvajanja projektov ter poročanja o njih, zaznale pa so vpliv znaka kakovosti Evropske solidarnostne enote na prihodnje zbiranje sredstev in izvajanje projektov;
- program krepi občutek skupnosti, oživlja lokalne pobude in spodbuja širšo globalno perspektivo;
- sodelovanje prispeva k dobrim rezultatom na ravni posameznika, kot so izboljšane osebne, poklicne in študijske spretnosti ter socialna ozaveščenost in državljanska zavest.

Ugotovitve o programu za obdobje 2018–2020

- v okviru Evropske solidarnostne enote so se obvladovali regulativni izzivi in izzivi, povezanimi s pandemijo, pri čemer se je postopoma povečevalo število udeležencev, vključenih v mobilnost, vendar zastavljeni cilji niso bili doseženi.

Ugotovitve o programu za obdobje 2021–2027

- Program s svojimi ciljnim skupinami, tj. posamezniki, organizacijami in skupnostmi, ustvarja cikel koristi;
- organizacije se spoprijemajo z izzivi pri delu s prostovoljci z manj priložnostmi, kar potrjuje potrebo po stalni krepitvi zmogljivosti in podpori programov.

Učinkovitost

V primerjavi s prejšnjim obdobjem se je izboljšala stroškovna učinkovitost programa. Vendar se stroškovna učinkovitost različnih ukrepov programa opazno razlikuje, kar kaže, da bi lahko bile za učinkovitost na nekaterih področjih koristne ciljno usmerjene finančne strategije.

⁴ Glej popolno opredelitev mladih z manj priložnostmi v členu 2(4) Uredbe (EU) 2021/888 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Evropska solidarnostna enota.

Glede na ambicije in cilje programa je bilo financiranje zelo omejeno. Čeprav je bil letni proračun v primerjavi z obdobjem 2018–2020 (22 %) višji, je inflacija vplivala na zmožnost programa, da doseže svoje cilje. Zato je treba proračunska sredstva uskladiti z dejanskimi potrebami mladih in ambicijo po spodbujanju solidarnosti. Zaradi velikega povpraševanja po programu so razmere še slabše. Sedanji program je bil v primerjavi s programskim obdobjem 2018–2020 približno dvakrat stroškovno učinkovitejši v smislu stroškov udeležencev, pri čemer je strošek na udeleženca, prilagojen glede na inflacijo, znašal 4 054 EUR.

Poleg tega nekatere države ne porabijo celotnega načrtovanega proračuna, kar vpliva na splošno smotrnost programa. Nasprotno pa države, kjer je povpraševanje večje, ne morejo porabiti več kot 100 % dodeljenega proračuna.

Merjenje in spremljanje sta se znatno izboljšala. Izzivi kljub temu ostajajo, zlasti pri novih orodjih IT, ki niso v celoti zadovoljila potreb uporabnikov. Poleg tega je treba izboljšati uporabo kazalnikov smotrnosti v praksi, da bi v celoti zajeli učinek programa. Bistvenega pomena je tudi spremljanje geografske uravnoteženosti udeležbe in porazdelitve koristi med sodelujočimi državami.

Učinkovitost

Ugotovitve o programu za obdobje 2018–2020

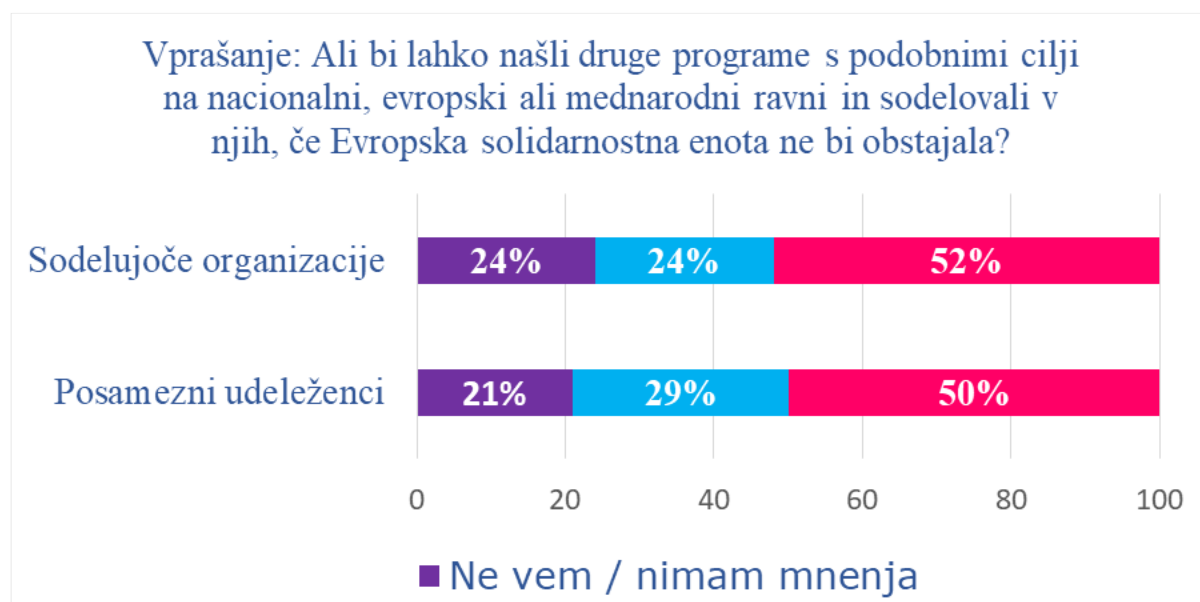
- Financiranje je bilo glede na 79,4-odstotno stopnjo absorpcije ustrezno. Nizka izkoriščenost sredstev ni kazalnik prekomernega financiranja, temveč neprožnih proračunskih sredstev in izkrivljanj, ki so posledica krize zaradi COVID-19;
- upravno breme je bilo po mnenju večine deležnikov razumno;
- upravljanje programov je bilo zmerno učinkovito, nekaj kritike pa je bilo namenjene orodjem IT.

Ugotovitve o programu za obdobje 2021–2027

- Čeprav so številni udeleženci in organizacije menili, da je raven upravnega bremena obvladljiva, je mogoče postopke še dodatno poenostaviti;
- upravljanje in izvajanje programa sta bila na splošno učinkovita. Prilagodljivo upravljanje programov je ublažilo učinek zunanjih pretresov, kot sta pandemija COVID-19 in ruska invazija na Ukrajino;
- glede na potrebe in cilje programa je bil ta na splošno premalo financiran, k čemur so prispevali dejavniki, kot so inflacijski pritiski;
- čeprav se prijaznost orodij IT do uporabnika in njihova funkcionalnost stalno izboljšujeta, jima je treba nameniti dodatno pozornost.

4.2 Dodana vrednost EU – kaj se je z Evropsko solidarnostno enoto doseglo doslej in za koga?

Evropska solidarnostna enota je za več kot polovico organizacij in udeležencev edina razpoložljiva priložnost za prostovoljske dejavnosti in solidarnostne aktivnosti (glej spodnji diagram).

Vir: javno posvetovanje

Sodelujoče organizacije in posamezniki se ne osredotočajo le na lokalna vprašanja, temveč se zavedajo, kako njihova prizadevanja prispevajo k širšemu evropskemu prostoru. Poleg tega se pozitiven odnos do EU očitno prenaša tudi na vključene skupnosti in družbene skupine.

Krepitev demokracije in aktivnega državljanstva

Program ima zaradi svoje močne mednarodne mreže, ki sega od nacionalnih organov do družbenih organizacij, skupnosti in posameznikov, ključno vlogo pri blaženju protievropskega in protidemokratskega razpoloženja.

Povezava med prostovoljskimi dejavnostmi ter širšim družbenim, političnim in državljanskim udejstvovanjem je zelo dobro znana. Program spodbuja širše sodelovanje v družbi, saj mladi, ki sodelujejo v solidarnostnih aktivnostih, običajno razvijejo veliko zanimanje za družbo in politiko.

Opolnomočenje mladih

Evropska solidarnostna enota s svojimi prispevki k ciljem, kot so krepitev demokracije, aktivno državljanstvo, solidarnost ter osebni in poklicni razvoj, prispeva k opolnomočenju mladih, saj zagotavlja številne koristi, ki presegajo nacionalne meje. S programom se krepi evropska identiteta in spodbuja podpora evropskim vrednotam, kot so demokracija in človekove pravice.

Program ustvarja obsežne vseevropske mreže, s katerimi se spodbujajo dolgoročna partnerstva, ki pospešujejo izmenjavo znanja in skupne pobude po vsej Evropi in zunaj nje.

Lajšanje prehoda iz izobraževanja v zaposlitev

Evropska solidarnostna enota presega svoj pričakovani učinek, saj pomaga mladim, ki se kljub pridobljeni izobrazbi spoprijemajo z ovirami pri iskanju zaposlitve. Program je privlačen za tiste, ki začenjajo svojo poklicno pot in si prizadevajo za premostitev razkoraka med akademskim študijem in opravljanjem poklica, saj jim omogoča, da izboljšajo svoje spretnosti ter pridobijo dragocene izkušnje. Čeprav odpravljanje razkoraka med izobraževanjem in zaposlovanjem mladih ni neposreden cilj Evropske solidarnostne enote, ta k njemu prispeva.

Dodana vrednost EU

Splošne ugotovitve

- Evropska solidarnostna enota med udeleženci krepi občutek evropske identitete in podporo evropskim vrednotam.

Ugotovitve o programu za obdobje 2018–2020

- Program je spodbujal aktivno državljanstvo in omogočal osebni razvoj udeležencev v obsegu, ki ga z nacionalnimi prizadevanji verjetno ne bi bilo mogoče doseči;
- zaradi prehoda z evropske prostovoljske službe na Evropsko solidarnostno enoto se je z vzpostavitvijo enotne vstopne točke za solidarnostne aktivnosti povečala dodana vrednost EU;
- Evropska solidarnostna enota je bila z razširitvijo svojega področja uporabe, izboljšanjem prilagodljivosti in krepitvijo ciljev na področju vključevanja primernejša za izpolnjevanje potreb mladih kot evropska prostovoljska služba;
- s programom sta se zagotovila boljše mednarodno povezovanje in sodelovanje, kar je bilo z nacionalnimi pobudami za prostovoljstvo težko doseči.

Ugotovitve o programu za obdobje 2021–2027

- Evropska solidarnostna enota je pomembna pobuda za opolnomočenje mladih, ki ponuja edinstveno kombinacijo priložnosti za udejstvovanje;
- program vključuje mlade, ki se spoprijemajo z najrazličnejšimi izzivi;
- sodelujoče organizacije lahko obogatijo svoje strokovne spretnosti in izboljšajo svojo organizacijsko uspešnost;
- standardi kakovosti programa, vključno z znakom kakovosti Evropske solidarnostne enote, ga ločujejo od drugih shem, ki pri zagotavljanju kakovosti morda niso enako dosledne ali obsežne;
- program je edinstven pri ustvarjanju vseevropskih mrež, ki vodijo k dolgoročnim partnerstvom in odnosom.

5. PRIPOROČILA

Vključevanje ljudi z manj priložnostmi

Sedanja metoda spremljanja posameznikov z manj priložnostmi temelji na poročanju organizacij in nacionalnih agencij pri prostovoljskih dejavnostih ali na samoporočanju pri solidarnostnih projektih, kar povzroča nedoslednosti.

Priporočila:

- dodatno pojasniti, kako bi bilo treba razlagati opredelitev mladih z manj priložnostmi;
- povečati prepoznavnost Izvedbenih smernic – Strategija programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za vključevanje in raznolikost⁵;
- izvesti strategije za izboljšanje prepoznavanja ljudi z manj priložnostmi, preden sodelujejo v projektih;
- z vključevanjem situacijskih primerov in vaj ustvariti več priložnosti za krepitev zmogljivosti v organizacijah za boljše prepoznavanje udeležencev z manj priložnostmi in njihovo vključevanje;
- v organizacijo teh vaj vključiti uslužbence, pristojne za vključevanje in raznolikost, iz nacionalnih agencij, da se zagotovi njihova usklajenost s cilji strategije za vključevanje in raznolikost.

Obravnavanje razlik v geografski porazdelitvi rezultatov in učinkov

Za natančno oceno porazdelitve koristi programa in uresničitev njegovega cilja na področju solidarnosti je treba boje spremljati njegovo porazdeljenost.

Priporočila:

- še naprej izboljševati mehanizme spremljanja, da bi sledili krajem, kjer se prostovoljske dejavnosti izvajajo;
- če se ugotovijo geografska neravnovesja, k sodelovanju spodbuditi organizacije iz premalo zastopanih regij.

Izboljšanje vizumske ureditve za državljane tretjih držav

Prostovoljci in organizacije so opozorili na še vedno prisotne težave z vizumsko ureditvijo za državljane tretjih držav.

Priporočila:

- poglobiti sodelovanje z ustreznimi nacionalnimi organi, da se racionalizira postopek izdaje vizumov za udeležence iz tretjih držav;
- tesno sodelovati z državami članicami pri izvajanju Direktive (EU) 2016/801⁶ o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija,

⁵ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy>.

⁶ UL L 132, 21.5.2016, str. 21, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2016_132_R_0002.

opravljanja pripravištva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušk *au pair*, in sicer v skladu s priporočilom Sveta o mobilnosti mladih prostovoljcev iz Priporočila Sveta o mobilnosti mladih prostovoljcev v Evropski uniji (2022/C157/01)⁷.

Uskladitev financiranja s cilji

Financiranje Evropske solidarnostne enote je podobno financiranju pilotnega programa in je pre nizko, da bi dosegla zastavljene cilje.

Priporočila:

- v prihodnje, brez poseganja v pogajanja o naslednjem večletnem finančnem okviru, razmisliti o boljši uskladitvi celotnega proračuna s cilji programa;
- razmisliti o načrtovanju letnih zvišanj proračuna namesto pavšalnega proračuna, da bi program postal bolj odporen na ekonomske šoke;
- uvesti letno ponovno oceno ustreznosti stroškov na enoto, da bi se lahko program odzival na potrebe organizacij in udeležencev, ne da bi bila ogrožena kakovosti projektov;
- pri opredelitvi prihodnjega programa skupaj s sodelujočimi državami preučiti možnost ponovne določitve meril za dodelitev sredstev;
- program bolje vključiti v druge politične pobude; prostovoljci bi lahko na primer imeli več koristi od pobud, namenjenih podpiranju poklicnih prehodov ter zadovoljevanju potreb mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, in drugih ranljivih mladih;
- čim bolj povečati in nadalje razvijati sinergije z drugimi programi, da se čim bolj izkoristi obstoječe financiranje in dosežejo skupni cilji.

Krepitev orodij IT

Orodja IT, ki jih uporabniki ne morejo enostavno uporabljati ali pri katerih se pojavljajo izpadi, ogrožajo učinkovito izvajanje programa in pomenijo tveganja, kot sta izguba podatkov in zapoznelo poročanje.

Priporočila:

- izvesti celovito uporabniško testiranje z raznoliko skupino končnih uporabnikov, da se opredelijo težave z uporabnostjo in dostopnostjo, ter zagotoviti, da orodja IT izpolnjujejo potrebe vseh deležnikov;
- dodatno poenostaviti orodja IT in obrazce, ki jih uporabljajo organizacije, ko zaprosijo za financiranje;
- zagotoviti, da so vzpostavljeni ukrepi za ravnanje v izrednih razmerah, da se ohranita celovitost in kontinuiteta podatkov, kadar orodja za poročanje niso na voljo.

⁷ UL C 157, 11.4.2022, str. 1, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0411\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0411(01)).

Uskladitev sklopa humanitarne pomoči

Deležnikom bi bilo mogoče dodatno pojasniti in sporočiti namen sklopa humanitarne pomoči, da bi lahko bolje obvladovali svoja pričakovanja. Ker je starostna meja za sklop, tj. 35 let, višja kot pri drugih prostovoljskih dejavnostih in solidarnostnih aktivnostih programa, kjer je meja 30 let, je program manj usklajen, kar med deležniki povzroča zmedo.

Priporočila:

- sodelujočim organizacijam jasno sporočiti, da je namen sklopa prostovoljcem zagotoviti mobilnost in učenje, pri čemer se od njih pa se ne bi smelo pričakovati, da imajo poklicne spretnosti in izkušnje;
- razmisliti o uskladitvi starostne meje za sklop humanitarne pomoči s preostalim programom, saj povpraševanje oseb, starih od 30 do 35 let, ni veliko (le 3 % vseh registriranih za sklop).

6. NADALJNI UKREPI

Rezultati ocene potrjujejo, da ima Evropska solidarnostna enota ključno vlogo in je v nekaterih državah edina možnost za prostovoljstvo in solidarnost. Čeprav je bilo opredeljenih več področij, ki jih je treba izboljšati, je splošna ocena na podlagi petih meril (ustreznost, učinkovitost, uspešnost, skladnost, dodana vrednost EU) pozitivna ter je podlaga za nadaljnji razvoj izvajanja programa v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 in za začetek razmisleka o prihodnjem programu v večletnem finančnem okviru za obdobje 2028–2034.